

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 326/2022-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a zo sudcov Ivana Fiačana a Libora Duľu o námietke zaujatosti proti sudcovi III. senátu Ústavného súdu Slovenskej republiky Petrovi Strakovi vznesenej zúčastnenou osobou [REDACTED], vo veci ústavnej sťažnosti [REDACTED], vedenej na Ústavnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. III. ÚS 89/2019 takto

r o z h o d o l :

1. Sudca III. senátu Ústavného súdu Slovenskej republiky Peter Straka **nie je vylúčený** z konania a rozhodovania vo veci vedenej na Ústavnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. III. ÚS 89/2019.
2. Toto uznesenie nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom jeho prijatia Ústavným súdom Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav

1. Uznesením ústavného súdu č. k. III. ÚS 89/2019-9 z 5. novembra 2019 bola prijatá na ďalšie konanie ústavná sťažnosť [REDACTED] (ďalej aj „sťažovateľka“), v časti namietaného porušenia základného práva podľa čl. 21 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 11 Co 127/2017 z 8. februára 2018. Vo zvyšnej časti bola ústavná sťažnosť sťažovateľky odmietnutá. Zároveň bol Okresnému súdu Košice I uložený zákaz, aby bol v konaní vedenom pod sp. zn. 23 C 37/2018 vydaný rozsudok vo veci samej alebo uznesenie, ktorým sa konanie končí, a to až do právoplatného skončenia konania ústavného súdu vo veci ústavnej sťažnosti.

2. Uznesením ústavného súdu č. k. III. ÚS 203/2020-15 z 9. júna 2020 bola ústavná sťažnosť sťažovateľky v časti, v ktorej namieta porušenie základného práva domáhať sa zákonom

ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozsudkom krajského súdu č. k. 11 Co 127/2017 z 8. februára 2018, prijatá na ďalšie konanie a vo zvyšnej časti odmietnutá ako neprípustná. Zároveň bola ústavná sťažnosť manžela sťažovateľky odmietnutá ako podaná oneskorene. Veci vedené pod sp. zn. III. ÚS 89/2019 a sp. zn. Rvp 989/2019 boli spojené na spoločné konanie, ktoré sa vedie pod sp. zn. III. ÚS 89/2019.

3. Uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 231/2022-15 z 3. mája 2022 bolo rozhodnuté o námietke zaujatosti vznesenej zúčastnenou osobou [REDAKOVANÉ] (ďalej len „zúčastnená osoba“), proti sudcovi ústavného súdu Petrovi Strakovi tak, že tento nebol vylúčený z konania a rozhodovania vo veci vedenej na ústavnom súde pod sp. zn. III. ÚS 89/2019.

II.

Námietka zaujatosti

4. Podaním z 20. mája 2022 doručeným ústavnému súdu 25. mája 2022 vzniesla zúčastnená osoba opätovnú námietku zaujatosti proti sudcovi ústavného súdu Petrovi Strakovi.

5. Zúčastnená osoba uviedla, že v konaní vedenom pod sp. zn. III. ÚS 89/2019 sudca ústavného súdu Peter Straka už prejedikoval vlastný verdikt rozhodnutia vo veci samej bez vypočutia zúčastnenej osoby, t. j. ešte pred ukončením dokazovania vo veci. Táto skutočnosť má vyplývať z jeho vlastných slov uvedených vo vyjadrení k predchádzajúcej námietke zaujatosti vznesenej zúčastnenou osobou (bod 5), v ktorom uviedol, že „*predmetom dokazovania mala byť skutočná vôľa a nie prejav*“. Sudca ústavného súdu Peter Straka už uzavrel, že všeobecné súdy nedokazovali podľa ním už vysloveného právneho záveru (prejedikovaného verdiktu). Takýto verdikt (predsudok) v sebe implikuje prejedikovanie „*výhry*“ sťažovateľky v konaní pred ústavným súdom, keďže podľa sudcu ústavného súdu Petra Straku všeobecné súdy mali nesprávne viesť predmet dokazovania, čo by predstavovalo porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. Týmto sa zaradil sudca ústavného súdu Peter Straka do pozície straníka, ktorý bude zrejme preferovať svoj už vopred vyslovený predsudok (prejedikát), čím môže zvrátiť finálny verdikt senátu ústavného súdu s následkom zrušenia napadnutého rozhodnutia krajského súdu.

6. Podľa názoru zúčastnenej osoby sa prejavuje nestrannosť sudcu aj tým, že pred ukončením dokazovania nebude prejedikovať svoj verdikt vo veci samej. Za predpokladu skutočnej nestrannosti pred ukončením dokazovania tento sudca nemal mať ustálený názor, keďže vec sa (skutkovo aj právne) vyvíja. Podľa zúčastnenej osoby «... *ani pri najlepšej vôli skutočný nestranný sudca, pri nevyhnutnosti vypočutia Zúčastnenej osoby v I. rade, nemôže mať plné penzum dôkazov pre učinenie rozhodnutia vo veci bez uzavretého dokazovania pri „odstraňovaní ústavnoprávných rozporov“*».

7. Zúčastnená osoba tvrdí, že počas plánovaného ústneho pojednávania sa sudca ústavného súdu Peter Straka bude tváriť ako nezaujatý a nestranný, čo bude predstavovať absurdnú frašku. Táto skutočnosť bude zúčastnenej osobe brániť vypovedať pred III. senátom ústavného súdu „*bezprostredne a s dôverou*“, keďže očakáva od sudcu ústavného súdu Petra Straku len presadzovanie jeho predsudku. Zúčastnená osoba sa domnieva, že „*žiadnen racionálny účastník konania by predsa nedával argumenty zaujatému sudcovi (ktorý evokuje v očiach účastníka pochybnosť o tom, že len prekrúti jeho slová v jeho neprospech za účelom obrazne povedaného*

vydláždenia cesty ku naplneniu predsudku sudcu vyjadreného v prejudikáte) s predsudkom na vlastné poškodzovanie, ak vopred Zúčastnený vie ako súd rozhodne.“

8. Podľa názoru zúčastnenej osoby rozhodnutie ústavného súdu nebude smerovať k objektívnemu posúdeniu dôkazov, ktoré ešte len majú byť vykonané, a takýto postup (prejudikovanie verdiktu pred ukončením dokazovania) nespadá pod procesný postup sudcu ústavného súdu podľa druhej vety § 49 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Z týchto dôvodov je v očiach zúčastnenej osoby nepochybne preukázaná pochybnosť o objektívnej nestrannosti sudcu Petra Straku.

9. Sudca ústavného súdu Peter Straka vo vyjadrení k námietke zaujatosti uviedol, že ide už o opakovanú námietku, účastníkov a ich zástupcov nepozná, necíti sa byť zaujatý. V inej veci sťažovateľky [REDAKOVANÉ] s totožnou zúčastnenou osobou bol sudcom spravodajcom; vec bola odmietnutá (III. ÚS 203/2020). Tvrdí, že nemá žiadne predsudky a aktuálne sa zameriava na odstránenie ústavnoprávných rozporov, pre ktoré sa nariadilo aj ústne pojednávanie. Nevie vyjadriť svoj postoj inak ako len tak, že vec posudzuje podľa najlepšieho vedomia a svedomia.

10. V súlade s čl. IV bodom 1 písm. d) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2022 do 31. decembra 2022 (ďalej len „rozvrh práce“) bola námietka zaujatosti pridelená na rozhodnutie podľa § 51 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde do štvrtého senátu ústavného súdu oprávneného na rozhodnutie, ak ide o sudcov tretieho senátu. O vylúčení sudcu tretieho senátu rozhoduje štvrtý senát v zložení určenom v čl. II bode 3.4 písm. b), a to Ladislav Duditš – predseda senátu a sudcovia Ivan Fiačan a Libor Duľa (ďalej len „námietkový senát“).

III.

Relevantná právna úprava

11. Podľa § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde sudca ústavného súdu je vylúčený z konania a rozhodovania vo veci, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, účastníkom konania, zúčastnenej osobe alebo ich zástupcom možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti. Dôvodom na vylúčenie sudcu ústavného súdu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu ústavného súdu v konaní o prerokúvanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach na ústavnom súde.

12. Podľa § 50 ods. 2 zákona o ústavnom súde účastník konania má právo vzniesť námietku zaujatosti voči sudcom ústavného súdu, ktorí majú jeho vec prerokovať a rozhodnúť. Námietku zaujatosti je účastník konania povinný vzniesť do desiatich dní odo dňa, keď sa dozvedel o dôvodoch vylúčenia. Účastník konania je povinný uviesť, kedy sa dozvedel o dôvodoch vylúčenia. Námietku zaujatosti musí účastník konania odôvodniť. Sudca ústavného súdu, proti ktorému námietka smeruje, je povinný sa k námietke zaujatosti vyjadriť. Na opakované námietky zaujatosti podané proti tomu istému sudcovi ústavného súdu z toho istého dôvodu ústavný súd neprihliadne, ak už o predchádzajúcej rovnakej námietke zaujatosti rozhodol.

13. Podľa § 51 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak ide o rozhodovanie v senáte ústavného súdu, o vylúčení sudcu ústavného súdu rozhoduje iný senát ústavného súdu určený rozvrhom práce.

IV. Posúdenie vecí ústavným súdom

14. Základné teoreticko-právne východiská obsahu práva na nestranného sudcu zhrnul ústavný súd v predchádzajúcom rozhodnutí o námietke zaujatosti zúčastnenej osoby proti sudcovi Petrovi Strakovi (IV. ÚS 231/2022, body 17 až 20) a na tieto východiská v celom rozsahu poukazuje bez potreby ich opakovania. Rovnako ústavný súd ustálil (bod 21 citovaného uznesenia), že je prípustná námietka zaujatosti vznesená zúčastnenou osobou proti sudcovi ústavného súdu. Zároveň ústavný súd konštatuje, že dôvody uvedené v tejto ďalšej námietke zaujatosti nie sú úplne totožné s dôvodmi uvedenými v skôr vznesenej námietke, preto považoval za potrebné vecne ich posúdiť.

15. Zúčastnená osoba identifikovala zaujatosť sudcu ústavného súdu v obsahu jeho vyjadrenia k predchádzajúcej námietke zaujatosti, konkrétne v slovách „*podotýkam, že predmetom dokazovania mala byť skutočná vôľa a nie prejav.*“.

16. Namietané vyjadrenie sudcu ústavného súdu Petra Straku bolo citované v uznesení ústavného súdu č. k. IV. ÚS 231/2022-15 z 3. mája 2022 (bod 5), ktoré bolo právnemu zástupcovi zúčastnenej osoby doručené 11. mája 2022. Od nasledujúceho dňa začala zúčastnenej osobe plynúť zákonná lehota na podanie námietky zaujatosti z tohto dôvodu. Keďže podľa § 50 ods. 2 druhej vety zákona o ústavnom súde námietku zaujatosti proti sudcovi ústavného súdu je potrebné vzniesť v lehote 10 dní odo dňa, keď sa účastník konania pred ústavným súdom dozvedel o dôvodoch vylúčenia, bola námietka zaujatosti podaná po zákonom ustanovenej lehote. Posledný deň na jej podanie bol totiž 23. máj 2022 (pondelok) a námietka zaujatosti bola podaná 25. mája 2022 (streda).

17. Ustanovenie § 50 ods. 2 zákona o ústavnom súde neupravuje právne následky oneskorene podanej námietky zaujatosti tak, ako napr. § 53 ods. 1 Civilného sporového poriadku, teda že by na ňu ústavný súd neprihliadol. Ústavný súd preto zvolil procesný postup priaznivý pre zúčastnenú osobu a aj napriek oneskorenosti jej námietku zaujatosti vecne preskúmal (porovnaj MACEJKOVÁ, I., BÁRÁNY, E., BARICOVÁ, J., FIAČAN I., HOLLÄNDER P., SVÁK, J. a kol. *Zákon o Ústavnom súde Slovenskej republiky. Komentár.* Praha : C. H. Beck, 2020, s. 292.).

18. Ústavný súd opätovne poukazuje na druhú vetu § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde, podľa ktorej „*dôvodom na vylúčenie sudcu ústavného súdu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu ústavného súdu v konaní o prerokúvanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach na ústavnom súde.*“. Z argumentácie zúčastnenej osoby vyplýva, že dôvody, pre ktoré by mal byť sudca ústavného súdu Peter Straka vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí, sa týkajú zákonom predpokladaných procesných oprávnení III. senátu ústavného súdu ako decíznej formácie ústavného súdu (nariadenie a vykonanie ústneho pojednávania, rozsah a spôsob dokazovania na ňom, vyhodnotenie dôkazov vykonaných na ústnych pojednávaniach).

19. Vo svojom vyjadrení k predchádzajúcej námietke zúčastnenej osoby sudca ústavného súdu Peter Straka naznačil, čo má byť z jeho pohľadu predmetom dokazovania na ústnom pojednávaní. Výsledky dokazovania sú iba parciálnym podkladom na rozhodnutie ústavného súdu, ktorému predchádza riadne vyhodnotenie všetkých relevantných skutočností. Samotné vymedzenie okruhu skutočností, ktoré sa budú dokazovať, nijako nedeterminuje konečné rozhodnutie III. senátu ústavného súdu vo veci samej. Zároveň ústavnému súdu nie je zrejmé, prečo by zúčastnená osoba na ústnom pojednávaní nemala vypovedať „*bezprostredne a s dôverou*“. Zúčastnená osoba

evidentne opomína, že vec vedenú na ústavnom súde pod sp. zn. III. ÚS 89/2019 prejednáva a rozhoduje III. senát ústavného súdu, zložený nielen z predsedu senátu Petra Straku, ale aj zo sudcov Roberta Šorla (sudca spravodajca) a Martina Vernarského.

20. Námietkový senát ústavného súdu po preskúmaní dôvodov uvedených v námietke zaujatosti dospel k záveru, že sú jednak vznesené oneskorene a navyše z vecného hľadiska sú zákonom vylúčené z dôvodov možného vylúčenia, pretože na rozdiel od názoru zúčastnenej osoby spĺňajú predpoklad uvedený v druhej vete § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde tým, že sa týkajú budúceho procesného postupu III. senátu ústavného súdu, a preto nie sú dané dôvody na vylúčenie sudcu ústavného súdu Petra Straku z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na ústavnom súde pod sp. zn. III. ÚS 89/2019.

21. Podľa § 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde rozhodnutie ústavného súdu nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania pred ústavným súdom, ak tento zákon v § 83, § 90, § 100, § 108, § 150, § 168, § 175 alebo § 179 neustanovuje inak alebo ak nevyplýva iné z rozhodnutia ústavného súdu.

22. Ústavný súd v záujme rýchlosti a plynulosti konania rozhodol podľa § 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde tak, že toto uznesenie o spojení vecí na spoločné konanie nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom jeho prijatia ústavným súdom (bod 2 výroku tohto uznesenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. júna 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu